



GAB-204

Seat No. _____

B. A. (Sem. V) Examination

November/December - 2015

Sanskrit : Paper - C.C.-506

(संज्ञा-कारक प्रकरणम्। भाषाविज्ञान)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- 1 नीचेनामांथी गमे ते त्रश सूत्रो समञ्जवो. 14
- (१) हलन्त्यम् ।
(२) उपदेशेऽजनुनासिक इत ।
(३) कर्मणा यं अधिप्रैति स सम्प्रदानम् ।
(४) साधकतम् करणम् ।
(५) अकालोऽङ्गहस्वदीर्घप्लुतः।
(६) नमः स्वस्तिस्वाहा स्वधाऽलं वषटयोगात् च ।
- 2 तृतीया विभक्तिना उपयोगो उदाहरण सह समञ्जवो. 14
- अथवा
- 2 शब्दनीध लभो : (गमे ते यार) 14
- (१) माहेश्वराणिसूत्राणि
(२) प्रत्याहारः
(३) सम्प्रदानम्
(४) अपवर्ग
(५) स्वरित
(६) कारकः
(७) अंगविकारः किम् ?
(८) अन्यतरस्याम्

- 3 ભાષાશાસ્ત્રની અધ્યયન પદ્ધતિઓ વિશે ચર્ચા કરો. 14
અથવા
- 3 ધ્વનિ પરિવર્તનનાં કારણો અને પ્રકારો જણાવો. 14
- 4 ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) 14
(૧) ભાષાશાસ્ત્રના અંગો
(૨) સંસ્કૃતભાષાનું ભાષા શાસ્ત્રીય મહત્વ
(૩) ભાષા અને બોલી વિશે નોંધ લખો.
(૪) ઐતિહાસિક પદ્ધતિઓ.
- 5 નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે સાત) 14
(૧) વૈદિક સ્વર કેટલા છે ? કયા કયા ?
(૨) અનુનાસિક ધ્વનિઓ કઈ કઈ છે ?
(૩) વ્યાકરણ એટલે શું ?
(૪) વર્ણાગમ કોને કહે છે ? ઉદાહરણ સહિત સમજાવો.
(૫) સંસ્કૃતમાંથી કઈ-કઈ ભાષાઓ ઉદ્ભવે છે ?
(૬) 'સમાહાર: સ્વરિત:' સૂત્રનો અર્થ જણાવો.
(૭) 'અલ્પમ્' ના અર્થ કયા - કયા છે અને તે કઈ વિભક્તિ માટે વપરાયો છે ?
(૮) અક્ષરસમાખ્યા: એટલે શું ? તેમાં કેટલા સૂત્રો છે ?
(૯) ભાષાનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
(૧૦) કારકો કેટલા છે અને કયા-કયા ?
(૧૧) તુલનાત્મક પદ્ધતિથી ભાષાનું કઈ દૃષ્ટિએ અધ્યયન કરવામાં આવે છે ?
(૧૨) પાણિનિ મુનિએ 'ઉપદેશ:' કોને કહ્યા છે ?